No. 21. 1819.

BREDASCHE COURANT.



ZATURDAG den 22 MEI.

FRANKRIJK.

PARIJS den 3 Mei. Bij de beraadslaging over de wet op de vrijheid van de drukpers, in de Kamer der Pairs heeft de hertog van Fitzjames voorgedragen, om de strafbepaling tegen het aanranden van de openbare *zedeleer*, te veranderen in eene strafbepaling tegen aanranden het van den *Christelijken Godsdienst*. De hertog de Montmorency heeft dit voorstel ondersteund; de heere de Barante en Rochefoucault hebben het bestreden, met dezelfde argumenten, welke in de Kamer der Gedeputeerden zijn ter berde gebragt.

De beschuldiging tegen Cantillon en Marinet, als schuldig aan een aanslag op het leven van den hertog van Wellington, schijnt bij het Hof van Assises kwalijk bewezen; immers de Advocaat generaal heeft tegen de beklaagden geenen conclusie genomen, en de beslissing aan het doorzigt der gezworenen overgelaten. Morgen wacht men de uitspraak.

Heden heeft de Gravin van Gothland (H. M. de Koningin van Zweden) een bijzonder gehoor gehad bij Z. M. den Koning.

PARIJS den 13 Mei. De beraadslagingen over het budjet en de regeling der vorige budjets zijn thans aan den gang en zeer belangrijk. De heer de Barante heeft zich tegen de voorgestelde vermindering verzet. De heer Chauvein heeft vele gewigtige aanmerkingen gemaakt en zijn leedwezen betuigd, dat de gewezen minister Corvetto niet tegenwoordig was, om de noodige inlichtingen te geven, hij oordeelde dat de financien in groote wanorde waren; dat de rekeningen niet in een behoorlijken vorm waren en geenszins den waren staat van zaken opgaven; hij begreep dat de minister, bij gene goede administratie, bij geene mogelijkheid het verleende krediet met 233 millioenen konde zijn te boven gegaan; hij beklaagde zich, dat men gelden, geschikt voor het sluiten van een concordaat aan de Missionarissen had uitbetald. De heer Casimir Perrier heeft betoogd, dat alle de geldleeningen, onder het ministerie van den Minister Corvetto gedaan, noodlottig en schadelijk zijn geweest; dat met de verbintenissen der vreemde bankiers de natie benadeeld is geworden. De Gedeputeerde schijnt te gelooven, dat men de noodige fondsen, ter ontruiming van het grondgebied, bij de fransche zelve had kunnen vinden. Hij klaagde den Minister aan van 's Rijks penningen te hebben gebruikt om de fondsen te doen rijzen; dat zulks echter kwalijk is uitgevallen, dat de vreemden meesters zijn geworden van de markt, en dat verscheidene personen daardoor in den grond bedorven zijn geworden. Hij schreef dit echter geenszins toe aan oneerlijkheid, maar alleen aan onkunde, en meende, dat men in 't vervolg naar bekwamere lieden mogt omzien. De heer Duvergier d'Hauranne heeft dit beantwoord, en aangaande deze geldligtingen, welke bij de onderscheidene partijen vrij wat opziens hebben gebaard, veel licht verspreid. Hij verzekerde dat men in der tijd eene commissie van Pairs, Gedeputeerden en Bankiers bij den minister heeft vereenigd, om middelen te beramen, doch dat dezelve alle geforceerde middelen hebben verworpen; dat men alsdan heeft begrepen, om tot het krediet zijne toevlugt te nemen, en dat, een der bankiers, *uit naam van alle* volstrekt *geweigerd* heeft dat krediet te verleenen, zoo, dat men zich wel met vreemden heeft moeten verstaan. — Hij verdedigde den Minister, wiens administratie, in de moeijelijkste tijden en omstandigheden, over 3 milliards heeft geloopen, terwijl hij de financien in eene orde heeft verlaten, die sedert lang onbekend was. Ook de heeren Beugnot, Pasquier en Lainé hebben den minister tegen de aanvallen van den Gedeputeerden Perrier verdedigd.

PARIJS den 15 Mei. Het hof van assisee van Parijs heeft gisteren uitspraak gedaan in de zaak van den aanslag op het leven van den Hertog van Wellington, en beide beschuldigden, Cantillon en Marinet, met eenparige stemmen vrijgesproken.

De Keizer van Oostenrijk is, met Hoogstdeszelfs familie, den 27 April te Napels aangekomen.

— Zondag avond zijn de ingezetenen van Versailles zeer verschrikt geworden door eene rondwandeling van eenen olifant, die met de kermis aldaar ter bezigtiging was gebragt, en den stal, waarin hij opgesloten was, open ziende, de zware keten, waarmede hij vastgemaakt was, goedgevonden had los te maken, en daarmede naar buiten te stappen. Het gerucht van de hem naslepende keten, de stof, welke de schreden van het dier verzelde, en zijne monsteragtige gestalte naauwelijks kenbaar maakte, alles werkte zamen, om iedereen verschrikt de vlugt te doen nemen. Ondertusschen doorliep het dier rustig de straten en beschouwde op zijn gemak de stad van Lodewijk XIV, tot dat het aan de wacht kwam, en daar, zonder veel moeite, tegengehouden werd. Weldra echter kwam de oppasser, die de keten in de hand nam, en wien het dier gehoorzaam naar den stal volgde.

— Van Toulouze wordt, in dagteekening van den 10 dezer, het volgende gemeld:

„ Een man, in geestelijk gewaad gekleed en van valsche papieren voorzien, wist zich, in de afgeloopen maand, bij den Pastoor *de la Dalbade* in te dringen. Na de onbeschaamdheid te hebben gehad van, ten aanhooren van eene groote menigte menschen, in de kerk te prediken, heeft hij zijne goddelooze stoutheid zoo verre gedreven, van den 25 april jl. den dienst te doen, en alzoo de heilige geheimnissen, in tegenwoordigheid van het geheele kerspel te ontwijden. Hij is vervolgens, met al het geld, dat hij der vroomheid van de geloovigen heeft weten af te troggelen, doorgegaan. Thans blijft de vraag, of dergelijk een den godsdienst aangedane hoon als fielterij zou gestraft worden.

— De Hertog de Richelieu bevindt zich tegenwoordig te Venetie.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN den 14 Mei. Dingsdag ll. zijn de bankactien op eens meer dan 10ten honderd gedaald, en nog heden is de prijs dezer fondsen daar beneden genoteerd. Sommigen verzekeren, dat deze daling veroorzaakt is door de bekendmaking van de rapporten der geheime comité's en door den ongunstigen indruk, welken dezelve zoo wel in het publiek, als op de administrateurs van de Bank hebben te weeg gebragt; doch dit is slechts een vermoeden, 't welk tot nog toe niet bevestigd wordt. Men denkt nader omtrent dit punt te zullen worden onderrigt, bij de motie, welke de heer Peel will ns is, Vrijdag aanstaanden te doen, wegens het committé van het Huis der Gemeenten.

Men poogt thans meer gestrenge maatregelen te beramen, om de britsche onderdanen te beletten, ten einde de Insurgenten van Zuid-Amerika te hulp te komen. De Procureur-generaal heeft verlof verzocht om eene Bill voortedragen, waarbij eene wet wordt vernieuwd, welke aan engelsche onderdanen verbiedt, om dienst te nemen bij neutrale Mogendheden, of dezelve wapenen en krijgsbehoeften te leveren. De heer Mac Intosh heeft gemeend, dat men daardoor openbaar partij trok voor den Koning van Spanje en beloonde denzelven behulpzaam te willen zijn om zijne voormalige overzeesche bezittingen weder onder 't juk te brengen. Lord Castlereagh heeft deze uitdrukkingen afgekeurd en betoogd, dat men zich alleen daar door strikt onzijdig wilde houden, dat deze onzijdigheid met de daad geschonden was, alzoo men in Groot-Brittannie aanzienelijke expeditien had uitgerust, ten behoeve der Insurgenten, en dat het tijd was, om daar paal en perk aantestellen; dat men buitendien daar mede de zaak in 't midden liet en zorgde om aan geene der partijen hulp te verschaffen.

De particuliere berigten uit Parijs, van den franschen ministeriëlen kant, melden stellig dat de onderhandelingen te Rome van den Staatsraad Portalis eene gunstige wending nemen en dat men het concordaat van 1801, als toen tusschen den Heiligen Vader en Napoleon gesloten, op de tegenwoordige constitutionele vormen van Frankrijk wil toepassen. Het ministerie hoopte, dat deze zaak op eene geschikte wijze zoude worden ten einde gebragt; dat de Paus geene zwarigheid zoude maken, om een eenmaal gesloten concordaat, 't welk destijds aan de kristelijke wereld aangenaam was, te verbeteren en te vernieuwen, en dat de tegenstand van eenige Bisschoppen, die hetzelve meer uit een staatkundig, dan wel uit een kerkelijk oogpunt beschouwden, vruchteloos zoude zijn.

Onze dagbladen maken thans melding van de loopende geruchten, als of er eenig misverstand bestond tusschen de noordsche Hoven en als of men, zoo wel van de zijde van Rusland, als van den kant van Pruissen, den Koning van Zweden het aanbod had gedaan, om, zoo hij van den zweedschen troon afstand wilde doen, hem een Vorstendom op de russische asiatische grenzen, met een aanzienelijk inkomen, te verzekeren: een aanbod, 't welk door den gezegden Vorst ten stelligsten zoude zijn verworpen; dat de ostensibele oorzaak van dit misverstand zoude zijn moeijelijkheden tusschen Zweden en Denemarken, aangaande de noorweegsche schulden. Men wil, dat in dezen stand van zaken de bemiddeling van Frankrijk zoude zijn ingeroepen en dat men daaraan zoude toeschrijven het vertrek van den Generaal Hulot, den zwager van den overledenen Generaal Moreau, uit Parijs, naar Petersburg. De tijd zal leeren, in hoe verre deze geruchten eenigen grond hebben. Het ministerieel avondblad vermeldt dezelve eenvoudig, er bijvoegende van de geheimen der noordsche Hoven geene kennis te dragen. Het voornoemde gerucht is ook bij de Anti liberalen partij in Parijs zeer algemeen; in dezelver tijdschriften spreekt men ook van het vertrek van den Generaal Hulot, doch zonder iets van het oogmerk der zending te gewagen. — (de noordduitsche dagbladen vermelden tot nog toe niets omtrent deze omstandigheden.)

(vervolg op de kant van deze bladz.)

NEDERLANDEN.

BRUSSEL den 15 Mei.

Eerlang vertrekt Z. M. de Koning naar Laeken, om aldaar te blijven tot hoogstdeszelfs vertrek naar 's Gravenhage. Alsdan zal men een begin maken met de vergrooting en versiering van het Koninklijk Paleis.

Tusschen de Leuvensche- en Schaerbeeksche poorten denkt men een zeer fraai paleis, met een park voor Z. K. H den Prins van Oranje te bouwen, en men zal ook weldra een begin maken met den bouw van het gedenkteeken voor de overwinning van Waterloo.

De veroordeelde Buchoz heeft zich aan den Koning gewend, ten einde genade te erlangen. Men vernemt nog niet, dat ten dien aanzien iets is beslist. Men verzekert dat de nota van den franschen Ambassadeur eene voldoende uitlegging te gevolg heeft gehad.

BRUSSEL den 19 Mei. Bij besluit van den 27 April ll. heeft Z. M. tot lid van de eerste Kamer der Staten Ge-

('t vervolg op de tweede bladzijde.)

neraal benoemd, den Generaal Majoor Grave C. van der Burch.

Z. M. heeft, bij onderscheidene besluiten, gedaan de navolgende benoemingen:

Tot President van de Regtbank van Koophandel, te Breda P. de Haan.

Tot Regters: de heeren A. H. van Reuth, B. A. Kerstens W. S. Nissen en J. van den Broek.

Tot Regters Plaatsvervangers: de heeren P. N. Janssens, J. Ingenhousz, A. Oomen, en J. G. de Fraiture.

Z. M. heeft de volgende door de eerste klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut gedane benoeming, tot leden dier klasse goedgekeurd.

De heer A. van Stripriaan Luiscius, lector in de scheikunde te Delft, in plaats van den heer W. van Barneveld, onder de rustende leden opgenomen.

De hertog van Ursel, Minister van den Waterstaat en der Publieke Werken, in plaats van wijlen den heer Fx. de Buctin;

De heer J. A. Uilkens, hoogleeraar in de landbouwkunde, te Groningen, in plaats van wijlen den heer J. N. van Eijs;

De hoogleeraar Sandifort, te Leiden, in plaats van wijlen den heer Bonn, en

De hoogleeraar Bernard, te Leiden, in plaats van den heer A. G. Camper, onder de rustende leden opgenomen.

TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

Zitting van dingsdag den 18 Mei.

De vergadering geopend en de notulen van de opgisteren, gehoudene zitting gelezen en goedgekeurd zijnde, werd er dadelijk een aanvang gemaakt met de deliberatien over de concept wet, betrekkelijk het patent-regt.

De heer Clifford voerde daarover het woord, en eindigde met te zeggen, dat de onderhavige wet, naar zijn oordeel, in vele opzigten de voorkeur boven de bestaande verdiende, en dat hij zich gelukkig achtte, zijne stem te kunnen geven voor eene wet, die voor den handel van belang is.

Z. Exc. de Minister van Financien sprak kortelijks tot verdediging van het ontwerp van wet.

De heer Gendebien verklaarde zich, in een kort advies tegen hetzelve.

Niemand meer het woord gevraagd hebbende, werden de discussien gesloten, en bragt de President de concept wet in omvrage: 64 leden stemmen voor en 6 tegen dezelve. De wet werd derhalve aangenomen en aan de eerste Kamer gezonden.

De vergadering werd gescheiden en geadjourneerd tot morgen, woensdag, op den middag.

THOLEN den 13 Mei. De roomsche gemeente binnen deze stad, door aankoop, eigenaar geworden zijnde van de kerk, voorheen bij de waalsche gemeente in gebruik en door eene aanzienlijke gift van Z. M onzen geliefden Koning, in staat gesteld, dezelve behoorlijk tot den dienst te approprieren en van een orgel te voorzien, heeft, op gisteren voormiddag, de plegtige inwijding dezer kerk, plaats gehad. De Wel Eerw. heer *W. Verlaat*, landdeken van Zeeland en pastoor te Middelburg, hield eene schoone redevoering over Psalm 122, vers 1, terwijl de Wel. Eerw. heer *C. J. van Aken*. landdeken van Braband en Pastoor te Bergen op Zoom. geadsisteed door eenige andere geestelijken, de inzegening en verderen dienst verrigtte; des namiddags zijn de hooge vespers en het *Te Deum Laudamus* gezongen; eene keurige instrumentale muzijk, uitgevoerd door eenige liefhebbers van Bergen op Zoom, onder directie van den heer *Van der Ven*, gepaard met het fraaije orgel, bespeeld door den organist van gemelde plaats, den heer *Dekkers*, en een koor voorname zangers. De aanzienlijkste gereformeerden dezer stad en een aantal vreemdelingen van rang, daartoe uitgenoodigd, woonden deze godsdienstige plegtigheid bij, die in de beste orde afgeloopen en des avonds met een vuurwerk is besloten, hetwelk daartoe door een aanzienlijk weldoener, van buiten deze gemeente, was ten geschenke gegeven. Groot was de vreugde der roomsche gemeente dezer stad, die door het eenparig genoegen der leden van andere gezindheden nog werd vermeerderd; zullende deze blijde dag nog lang in aandenken bij alle weldenkende godsdienstvrienden blijven.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

Amsterdam den 19 Mei.

Werkelijke Schuld.		2½ pCt.	42⅞	a	43¼
Certific. uitgestelde dito			⅞	a	1
Kans-Biljetten		*f*	24	18 a	24¼
Schuldbek: Sijndik	5	pCt.	96⅜	a	97
Idem nieuwe Sijndik:	5		90⅞	a	91¼
Loten van dito.		*f*		18 a	
Oblig. Rusland			88½	a	88¾
„ Spanje 1805	5½				
„ „ 1807			23¼	a	23⅜
Weener Certificaten	2½		28¾	a	29¼
„ Metaliek	5		66⅞	a	67
„ „	2½		33	a	33¼
„ „	1		13	a	13¼
„ Bank	5		47¼	a	49
„ dito	4		38½	a	39
Certific. Monte Napol	5			a	
„ Napels			67½	a	68½
Obl. Amer., *Hope* c. f.	5½		104	a	104½
„ Deensche Tollen	4			a	
Spaansche Coupons		*f*	6¾	a	7

MARKT-PRIJZEN der Stad BREDA,

van den 22 Mei 1819.

Het Veertel Tarwe		*f*	9: 3:—
——— Rogge	*Oude*		
	Nieuwe.		7: 4:—
——— Gerst (winter)			—:—:—
——— Boekwijt			6:14:—
——— Haver			3:10:—
Fijn Tarwe Meel (per Amst pond.)			—: 3:—
Grof ——— idem.			—: 1: 8
Rogge Meel . . . idem.			—:—:—
Boter . . . idem.			—: 6:—
Aardappelen (per Amst. ton.)			4:—:—
't 1½ Pond Fijn Tarwe Brood			—: 3:—
De 2 Pond Grof. idem.			—: 3:—
De 6 pond Rogge Brood			—: 6:—
Het pond Rundvleesch			—: 5:—
——— Kalfsvleesch			—: 5: 8
——— Schapenvleesch			—: 6:—
——— Versch Varkenvleesch			—: 6:—
——— Gerookt idem			—: 9 —
De 1000 pond Hooi			9 10 —
——— Stroo (Rogge) 1000 pond			7 9 —
Het 1000 Eiken Telhout			3 —:—
——— Doof Hout			3 —:—
De Kar Spaanders.			2 3:—
——— Struiken			3:—:—
De 100 Mutsaard			3 10 —
			2: 11 —

ADVERTENTIEN.

Par Permission des Autorités.

M.

à la Demande Générale,
Aujourd'hui Samedi 22 Mai 1819,
Mr. ALEXANDRE, artiste distingué d'illusions vocales ou de Ventriloquie, jaloux de mériter les éloges dont MM. les habitans de cette ville ont bien voulu l'honorer dans la soirée d'hier aura l'honneur de donner,
à la SALLE DE SPECTACLE,
Une Seconde et Derniére Représentation de ses
SCÈNES
DE VENTRILOQUIE,
Auxquelles il ajoutera plusieurs nouvelles, qui ne surprendront pas moins les Spectateurs.
Le prix des Places, comme à l'ordinair est *f* 1 - pour un Cavallier et *f* 10 Sous pour une Dame.
On commencera à Sept heures et demie du soir.

*** W. VAN BERGEN & Comp. te Breda, zullen zoo spoedig als met de vereischt wordende juistheid bestaanbaar is uitgeven en alom verkrijgbaar stellen: DE PARTICULIERE WETTEN op den *ophef* van de INKOMENDE EN UITGAANDE REGTEN en ACCIJNSEN, mede voorzien van en opgehelderd door *beredeneerde Alphabetische Registers*, met verwijzing tot de *Algemeene wet* waar zulks vereischt wordt, *in hetzelfde formaat* en door dezelfde *kundige* en *bevoegde hand* bewerkt als de *algemeene wet* bereids door hen geannonceerd en reeds ter perse liggende.

*** Met goedkeuring van de H. H. Eerwaardigen, den heere Apostolischen Vicarius van het Hollandsche gedeelte des voormaligen bisdoms van Antwerpen, en den heere Aartspriester van Holland Zeeland en Westvriesland, wordt heden bij de Boekhandelaars W. VAN BERGEN & Comp. te Breda, uitgegeven en is door dezen aan hunne correspondenten in dit Rijk verzonden:

GODSDIENSTIG HANDBOEK, *voor Nadenkende en Welgezinde Katholijke Christenen*, door M. REITER, *R. K. Pastor te Ainring.* Naar de dertiende oorspronkelijke uitgave, uit het Hoogduitsch à *f* 2 10.

Dit voortreffelijk boek, waarvan in Duitschland dertien uitgaven in het licht verschenen, en welks lezing door den Hoog Eerwaarden Apostolischen Vicarius, bij de vereerendste getuigenis van hetzelve, den Christenen, met allen nadruk, wordt aanbevolen, en waarvan de Hoog Eerwaarde Heer Aartspriester verklaart dat hetzelve bekwaam is om de christelijke zeden te verbeteren en voor God te leeren leven, onderscheidt zich gunstig van vele andere kerkboeken, zoo door keurigheid van uitvoering, als door belangrijkheid van inhoud, dewijl daarin alles gevonden wordt, wat een R. Katholijke in een gebedenboek met mogelijkheid kan verlangen.

Een gegraveerde tijtel met een uitmuntend vignet van Smies en Marcus versieren dit werk, het welk mede IN ALLE SOORTEN VAN BANDEN GEBONDEN verkrijgbaar en te ontbieden is.

*** Nog is bij hen van de Pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

(*Vervolg op den kant van deze blads.*)

1.° WAARDE EN SCHOONHEID der GODGELEERDHEID en van den GEESTELIJKEN STAND; met eene Voorrede van den Hoogleeraar E. A. BORGER. a *f* 1 - 10.

2.° JOHN HARRIOTT, Reizen door Vier Wereld Deelen, naar 't Hoogduitsch van C. A. FICHER, a *f* 2.

*** Nu de Beminnaar van eenen Lusthof, Tuin of Boomgaard weder alle die genoegens gaat inoogsten, welke dezelver bezit hem aanbiedt, moet een VOLLEDIG HOVENIERS HANDBOEK, tot verhooging van zijn kennis en tot vermeerdering van zijn genot en voordeel, hem alleraangenaamst zijn. *Tot dat einde* hebben de Boekverkoopers W. VAN BERGEN & COMP., te Breda, het genoegen van het *geëerd publiek* aan te bieden een NIEUW *uitstekend* WERK van onzen Landgenoot, den Heere J. F. SERRURIER, getiteld:

FRUITKUNDIG WOORDENBOEK,

behelzende al hetgeen betrekking heeft tot de kennis en het Huishoudelijk gebruik der verschillende soorten van Fruiten, tot het Aankweeken, Veredelen, Snoeien en Behandelen van Vruchtboomen, tot het aanleggen van Broeibakken, Trekkassen en Oranjehuizen enz.; opgemaakt, deels uit eigen veeljarige, deels uit de beste en jongste *Waarnemingen* van de geoefendste *In- en Uitlandsche Hortulanen*; bijzonder van den bij Frankfort wonenden, en zoowel door zijne uitgebreide Kweekerij en Handel in Boomen, als door zijne Geschriften in dat vak, vermaarden Heere CHRIST, en van den niet minder beroemden Hovenier des Konings van Engeland, den Heere FORSYTH, met wiens, op last van het Britsch Gouvernement, in druk uitgegeven *nieuwe wijze van Boomsnoeijen, en door hem uitgevonden middelen om oude, kwijnende en verwaarloosde Boomen te genezen en op nieuw te doen herleven enz.* dit Werk mede verrijkt is. Het geheel is deftig en duidelijk in eene *Alphabetische orde*, tot gemak van het gebruik, zamengesteld, in TWEE *zware gr. 8.°* BOEKDEELEN zindelijk gedrukt, en versierd met ruim 150 *Afbeeldingen* van *Vruchtboomen, Vrucht* en *Stookkassen, Broeibakken, Gereedschappen enz.*, op XVIII kenrig *gegraveerde uitslaande* PLATEN. De weinig overig zijnde complete Exemplaren worden door voornoemde W. VAN BERGEN & COMP. aan de *eerstkomende* afgeleverd voor den geringen prijs van ZEVEN GULDENS, in plaats van Dertien Guldens.

Gedrukt te BREDA, bij W. VAN BERGEN en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.